

השאם נפאע*

השאלה שמציג "עדאלה" מקורה בחשש מיצירת תקדים שיפגע בחופש הביטוי. הרי כל הליך משפטי שפוגה בזכות להפגין, למשל, יגביר קודם כל את לחץ האזיקים סביב ידיהם של הערבים. טענה זו מקבלת משמעות ריאלית יותר ויותר בצל הסטייה במציאות הישראלית לכיוון "פוביה כוללת" מכל דבר שחורג מצבע "הקונסנזוס הציוני" המדומה. כאן מצטרפים עניי ישראל לפרויקטים אליטיסטיים ציניים ביותר והופכים ל-"קורבן כפול", של שלטון שמנצל אותם וגם של גניבת תודעתם.

ככלל קיימת בעייתיות אמיתית בצמצום המאבק לגבולות ההליך המשפטי, או חיזוקו על חשבון המאבק הפוליטי-עממי. אפשר לטעון כאן כי הבעיה אינה במאבק המשפטי עצמו, אלא בהיחלשות המאבק הפוליטי-עממי. מבחינת האפקטיביות של המאבק, קיים יחס ישר בין הראשון לשני. היחלשות הפוליטי-עממי אינה מחזקת את המשפטי במונחים מוחלטים אלא שמחלישה גם אותו, כי צריך לחבר בין שניהם בכדי שיהוו מאבק מורכב אחד.

אינני חושב שהעימות עם מסעות הגזענות על כפרינו וערינו הפלסטיניים בישראל צריך להיעשות בתוך בתי המשפט. כי העימות, האפקטיבי והראוי כאחד, צריך להתבצע על ידי מאבקים עממיים פוליטיים. מאבקים אלה תורמים לפוליטיזציה של החברה ודורשים מכל פרט לתרום את חלקו למען חירויותיו, זכויותיו וכבודו. מצב של עימות מחאתי הוא למעשה תהליך כולל של העמקת המודעות.

אולי יש יוצא מן הכלל: כאשר המהלך המשפטי המחאתי תורם לחשיפת מוסר כפול במערכת המשפטית בפרט ובמערכת השלטון בכלל, הדבר מקבל משמעות חשובה. המהלך המשפטי לא צריך לתקוף את צעדיהם של הגזענים בלבד, אלא גם את הערפל שהשלטון מספק לאלה ועוזר להם להסתיר את גישותיהם ופעולותיהם הגזעניות מאחורי מסכת חופש הביטוי. אין לי את ההכשרה המתאימה בכדי לקבוע את המקרים שעונים על תנאים אלה. כאן נכנסים לתמונה המומחיות והמומחים של "עדאלה". אני סומך עליהם כי הם ביקורתיים ואינם סובלים מבדיות על הניטרליות של המשפט.

*המחבר הוא עיתונאי ופעיל פוליטי.